

Thulassine

Krievnīcu skola v. Kulaszemē
gada 31. maija 1936

do
Inspektorāta skolnoz.
v. Jaiskū.

Krievnīcu skolas Jaiskū v. Kulaszemē
pateikta Kvestijonārija v. apraksts par darbu
v. izstr.

Krievnīcu skolas Jaiskū v.

Квешіонаржусь

«спрає badania ішовиска»

Кулашине

powiat Sanok

1. Badania wstępne.

Ludność tuż mi, to przeważnie Russini.
Ogólna liczba mieszkańców wynosi 646, z czego przypada
300 na Ukraińców, 14 Polaków, 22 żydów 310 Russini.
Ludność nazywa siebie "rusmakami".

2. Zagadnienia antropologiczne.

Mieszkańcy Kulaszkiego to ludność local-
nego "prosiu", o głowie okrągłej, fałszyd włoskiej,
metryczka, ciemne i łagodnym profilem nosa i twarzy.

3. Zagadnienia topograficzne.

Żaćń zaś nr. 1.

4. Zagadnienia językowe-gwarowe.

Ludność tutajna słada językiem Łemkowskim
jestli chodzi o różnice zachodzące między wygra-
zami ugrzańskimi a tutajnej miejscowości przez ludność
a ugrzańskimi a ugrzańskimi Łemkowskiej, to być jest
nieznacząco bardzo mało i przedstawiają się następu-
jąco:

gruli	-	bandurki
nianis	-	łacio
najwece	-	najbilce
piniani	-	hrosii
pozde	-	hude
łakre	-	łoxe
uwecrki	-	wiwci
ofowco	-	wolówok
otkal	-	xwitkil
wikne	-	wdaryi

5. Kultura materialna.

Ryby, które tutaj spoikaj można przięgi
i jelic. Młodzieńcowi je przeważnie rybkoma, na-
dziej rydką i xasarianiem skrypi. Łemkowie
najbardziej hodowanemu przez tutajną ludność jest
owca, która, która przez doskonały serce (bunde)
stanowią jedyną materiał przyodzieżową na zimę.
Ludność ma je sprawa Kulaszianin a zupełnie przęgi

tyjny sport. Ziemiaki sadzi miedzy sadzonymi od spo-
 sobu ogólnie zrozumianego; nie sadzi „za ptugiem”,
 nie robi tej rzadki, ale sadzona raz po raz przetyka
 w ziemie, wony takie doleca i okaidy taki doleca
 wrona ziemniak. To nazywa rozumieniem wymiei mo-
 za jedynie ptugi wrony.

Liżkami wyglada jadaczis Kulaszczanina, na który
 składają się następujące potrawy: „Łokna”, „rixauki”
 „haturki”, to Fry sadziany kruszek, „kiszczis” -
 potrawa, spongowana na sposób barochem swiadego, „Ma-
 stylo” (ziemiaki muska i uleko wymieszane razem)
 „zary”, to bardzo wykrutina potrawa, podawana fi-
 dymie podczas wiktoryj insyrycji (venec, chonicy,
 praknik) spongowana z kawalków miska i ogromnej
 ilości muski zaprawionej wodą. Specjalną potrawą
 leżącą na uszu „naplismiki” t.j. dwie pierogi
 z miodem tartym ziemniaków, nadziane kapurką
 i upieczone, na liście z kapurką, w piecu.

Jestli chodzi o przewinę sporty do urzędu dawo-
 nego, to przed Kaidy gospodar „majstruje” na
 swój sport, spongowa robi Kala, wrony i t.d., nie
 brak jednakże ludzi, którzy specjalnie oddają się
 holarec, zarodowi Kowalskiemu i t.d.

Wyższe też sporty muszina w różnym gospodarstwie
 warianty tkackie, na których sportowcy, karbowo
 insyrycji, jak Kobiety sukces i ptódo.

Strój mienkarska Kulaszczego to, w dzień powo-
 nie spodnie płócienne, zgnębne (nabawski) i takai
 koszula, na nogach chodaki, w dni wiktoryjne
 upięte gospodar spodnie sukienne białe, lub
 dreuzowe, Kormy lniang (zobowcy) lejlik i „Kurta”,
 na nogi rdneve buty z cholewami (skirmie).

Strój Kobiety przediana się bardzo różnorodnie, główne
 jego części to gęsto marmesona, barwna spódnica,
 koszula biała, z wyzywaniem narozmiankami, gor-
 nie szary, otwarty łancimkami („Krywulkami”)
 kolona złotego, różowego i zielonego, na głowie chodaki
 na nogach breniki, bsdie chodaki.

Jama chata gospodar, to duży budynek, niski,
 o małym okienku, czysto kuma, mierzona
 w ogół szianace zarówno ludzi, jak i ich dobytek.
 Wyższe, na posieci, obok dienda mżneć motne
 małe łaguis, miłsiko, a Kury i gęsi to ziale
 „Towarytus” i izbie gospodarne. - Szianus ilty rdo-

bią obray, wai kniaty i zapety. Fligjena protestania futay wice, do ryccenia, tak r doamu, jak teri kabo mego panuje neponowen i bond. Francie unpadia ni zar r tygodnie w stonac. Cato ta arymmarie ograniac ni do prokacania, francie Kipanska i "wan nania" u "zwarkac" biezny. Wzietwi drogi twi. ni sioja Iny Kapiice i jednem knyzi. Kapiicz, vedtug oporiadani ludu, wystanit gospodan, kiory wdelge na wojnie, za mupiliy porwiti do adamu, ohe ead kburdowai Kapiicz. Tuncem przyicito ni, re na fego paku izimiala Kapiica, dle tej przyeryy ponda wit Kapiiczy u tem samcem unyjsen. —

6. Kultura duchowa.

Induwaic gorline wicny u mellekogo rodcaju zinscy, dnelny i zabobony. Umarticem drianu wkłada ni? na palec wostkow puzicioneu, do rki rai dsa grane by moglo u bram meba "wykupic ni". Liary unawo wyto eludka po swicie, pizny, a zclanaty ni wypadki, re weliq wielkie nloody nejcem rodzieim, cry drcicicem. Oto, ex powiada gospodan o trawie fustnym ejem: "Goelovaliciny ejca fall przytalo, i pugnel miad tacy i ubraciciny go dohne, widai jednak me'atlicem zaelowalany wot r tego, galy rarer Frecnij nory po pugneli, przyneat do siodoty ponowneat unapy rbaia, byceto porpcednat u stary, Krom wadwit za drabius. eke wto zidney racy, tak driadu si, doic' drugo. Inac ten was pomeisiciny cluis zira. Udaliciny ni re nejem mearicimicem do chdapa u Waijanscy, kiory przyzomy na unijne drwacznyel, a okropnyel wpaclak'or, Karat wyjoc' "trany" pod r'icau adamu, dlat zakisigai zila, wrenci, galy to me'ponowato, ponticiny na cemeniar, wjtki ejca r guslem, wli- lisciny unu qu'icdi do gloty, by wiczej me' przycho- drit. Ten indek skozat ni napraway akuciciny, galy ed tego cramu ryca u nany' swacii paio- cryto ni opalozimie". — Chudogiciny wpaclak un'at mejsce u drugiego gospodane.

Gabozinai ludu feni wadno mala. W odpuwac wane uoziat funkama fego cryc: Epwien esdrimicyel un- dliciw, radnyel specjalnyel lud futajiny mi bus. i mo' odumawa.

feci eludni o medycyng: waierynary, to unawai' enyajsca gancij, elcimi cryia zarenie u mil porocz

poratcem leary si sama pneroinemni riatam, ko
 nemiam, kicim i i.d. Lekar potnelny zist fin
 clyba vtedy, gdy choy umiera, espiey nuka z
 ale migo pamey u wrobitor, bal i zualenoi.
 Najessiej siensame lekarnive to "pristritnyk" na
 "kovej" (gdy imen kioi nuni), syniorja, "vorchidnyk"
 nuniamek, "rajnyk" na rany, petronka ala vjad
 i "voroniscie maslo" do masla.

Chieim veselu: "Oj zaimie krajnie kadys zonsko nloody
 Oj zime krasne, kadys molodec i masodyz
 esodye"

"Besce, vesce sumtok ne vesce
 ko na frapir icenyi, frapirki ne vere"
 Cujixi to vesila: Knila molodoho,
 Daj mu Bore masoty i zinseni zcho!"

Godasas chntu.

"etana kumunicia u posity terje
 Nana kumunicia dobroch rybak varje
 fidate kumciu na viceruiku na star
 Dla naszej kumunici dobroch rybak doviai"

"A v naszej kumunici u oborodku zila,
 Bylysmu na kstynach, daj Bore vesila"
Godasas pognelu.

"Oj smerty, smerty jakas lutostyva
 Kaidomu siloveku jakka ty stranityva."

4: Kultura spolcna.

Obraicive nazivka vodilo nadeo urivane na ma
 fne. Imazi, zasipnyja ze pneroinie pnezivka
 i pryasunki, kiore polovodje vdeli to z imian,
 vdeli ter nazivka zivovye pokoleni.
 Rodzice nasgoi chitimi pouzaje ducie do nlooy
 obaja ter o to, by ducie ice neryt si, -gony
 jednal procedeniy: si osiatni lita nymen i
 imodnoy do nlooy, golyi ducie, zini podnate
 pryclaine se do pracy demorey.
 feni chodit o masolnosc to zardno religijne, jak
 prame i matricne puzatarije si akopme. ete
 nally jednalzje vly smovo togo rodie, gdy samo
 pojcie masolnosc vardo malo fer frame egdoy
 esno vje ludnosc popetnie nve "metakio"
 frepostu obatego, ze nveke te ney ra fupel
 ni na mejseu." jednem polchovienem ludnosc

6
to "Hare Forum Chrystū". Lyei: nazīst mācību
u rīcin gramaatkiem zār barāto aktīvy. Lūcīn
zīvo interesujē is pmejāvam: rīcīa brīšcego,
cīvīa garcī, kīātki.

It omā rīcīnēm sīnclovīskū zādne organizācē
cīvīāno spēcēm mē rīcīnējā.

Helena Kurkarevičova
manerīcīlā

Kulasecne

Kieromietu tkl. Lucy Gornickney

u Kulaszecnu

dnia 20. października 1936

L: 67

To

Inspektoratui Szkolnego
w Janoku.

Liczenie do pisma Inspektoratui Szkolnego
w Janoku z dnia 12. października 1936 w sprawie
realizacji bukwarów iankowskich, kieromietu Lucy
Gornickney, iż przy realizowaniu bukwarów iankowskich
go w iankowskiej szkole, dotychczas nie nastąpiła
na żadnej iankowskiej. Jeśli chodzi o iankowską
iankowską iankowską, do iankowskiej iankowskiej.
iankowskiej, to z powodzeniem iankowskiej iankowskiej
iankowskiej, jednakoż iankowskiej iankowskiej
do kieromietu iankowskiej iankowskiej, ani
iankowskiej iankowskiej iankowskiej iankowskiej.
iankowskiej iankowskiej iankowskiej iankowskiej
iankowskiej iankowskiej iankowskiej iankowskiej
iankowskiej.

Kulasecniemu

Obwód Szkolny... S. a. n. o. k.

Powiat..... Sieradz

Gmina Zbiorowa... Sierawone

Miejscowość Kulanne

KWESTIONARIUSZ

W sprawie badań środowiska.

I/ Ludność.

a/ charakterystyka danej miejscowości pod względem narodowości /Rusini, Ukraińcy, Łemkowie i. t. p./ oraz krótka historia jej powstania.

Ludność bieżącej wsi to przeważnie Łemkowie. Nie brak jednak wśród nich dużej ilości Ukraińców. Ci ostatni rekrutują się przeważnie z ludzi, którzy przybyli zpa because „Witki z nas nie wiedziat i nie myslat o żadnej Ukrainie do czasu przyjazdu naszych rodaków z Kanady” - powstała jedena z gospodary. Wtedy też odbyło „wsiadaniście” warty ogólnego wiec jak Chasow i Sierawone. Z Łemkami w roku przybyli chłopcy z wyżej wymienionych wsi na czele braci z Kulannego na postymach, robimoty w zidyku polskim.

To postymowanie przysporzyło tematu do rozmawiania nad rokiem Ukraina - Ukrainiec. Przybyli wronie „nasz ludzki”, przywozge ze sobą „cełune” dany w słone i lekture. „Niekłone wainejne utonyty w oceanie z obawy przed wieniją”, dnia jedynak cisi wsiu jesnie dzisij jako postym dla ducha rozprawy i amowany, ukraińców, który sprwadzeni podniewniko i ukroztic do nkoł użalali za ogromny Knyvat, ziazajce się wunsi je.

Jesli chodzi o Łemko, dla tych kwestia podniewnika w nkoł wyła obajdu, a spokonny si w mian i wyrażeniach pnie wile wzywaniem, jak: „elixa”, „litat”, „studen” i wile wile innych, wli i ego radzi. Z innych wyrazów wzywanych w podniewniko jak np. „gneli” (pomiast) i „nianio”, ani dnies, ani ich radzice nie zrozumiełi. To to jedynne wpradki jedni nora podniewnika wójnia si od wzywanych w bieżącej miejscowości.

b/ religija / pravoslavno, gr.-kat, rz-kat. i.t.p./

Časna molitva i tucijna vyhaja religije grečko, kat. Slavjót naziv se malo religijom. Postoje to pravoslavstvo u vizitaci u ustanovljeniu si molitvi do najvećeg kralja, koga me ubija i staja se i radi su napredak.

"Gdy umro, zymu, me velaj mi kralja, - po- chovaj sam" - porada kralja u obecnoj kralja, koga me otomy mavy zidany suuy pristinij, me dokonicyt molat' pri umartym. Postajem, esli dyrei molva bluzimerec slova pravi kralja religije.

c/ sposob gospodariki / sposob upravy roli, urodzajnost, ucvie nazovov sztucznyh, velkost gospodarst, przemysl domovy i.t.p./

činnia tucijna žiti malo usozajna. Najveej siej ora, žemljinia, suuy žyte i oatkem živ malo pravinij. Postajem sadza žemljinia, kapust i buraki pasierne. Oporoc narozu naturalnogo stoznja naroz steneru. Siej tei dno kamepi i um. to prac ži vkladaje dno vridku, ead pravo žina schoati na nidgeim pri kralja, na rohemu p'otva, koga umu. praky. smelke potva. by dla eatej rodiny. Oves dozvaj neregolnej spi. ki, navel v žime, eo vcej v dno vrigilijij umu. žalasi si ead na vyppedens ži v pale. žaje pravi dno moim gospodarstam. Sponzorne suuy, pryda si na spodnie i kurtki dla mpirybu, koboty žas žas uniaty eipke, žralne i sadnie ozdobiome "čejviki". Jam sponz gospodariki živ vardo prymityny. žistily molva žto na, ead žime, mapp, to ebya na m'ocamie, koga ve v žist dno dno. ečajnikne gospodariva do eadno do 30 morgov, žee žednare živ n'ivle, pricijti gospodarstva živy 6-10 morgov. ebe brak ži. eatkem malyč žicijer 1-2. - d'umoič sama dajc rabi radz v molkiem pracu mi. ži kaidym pravi dnou ap'ikoi molva voroič k'acpi, žu i d'odne stolaru, žam žim "m'ymiee na korbz" sponzorny v'oznyu paugden gospodariva. Trožaje si i žay, koga rabi eatkem sadnie i pricyžijne nevy ž'ak m'adoviny, stozpe žitay i i.d.

3). Życie społeczne.

a/ organizacje gospodarcze /Kółka Rolnicze, Kooperatywy, Kasa
Stefczyka / i udział w nich miejscowej ludności.

11

Z wżej wymienionych organizacji gospodar-
czych niema żadnej w Butejnej wsi. Istnieją
jedynie dwa sklepy, wasec stamowic i
alot. Do nich to idą przy dostawie drożdży
i koszykiem żaf, które wymienia na naftę, sól
i zapadki. Do nich też schodzą się mieszkańcy
przeznaczając tu swoje grone na „dłoban“ (był)

b/ organizacje oświatowo-społeczne /Czytelnie Prośity, Czytelnie
Kaczkowskiego, Ridna Szkoła i.t.p./ i udział w nich miejsco-
wej ludności.

Organizacji oświatowo-społecznych niema prawie
żadnych. Istnieją jedynie klub cerkiewny,
prowadzący przez nauczycielkę. Istnieje też
klub chodzący na próby i pogadanki urzędowe
o szkole. Był swego czasu projekt utworzenia
czytelni Prośity, połączono nawet dwie w tym
kierunku starania, Starostwo żednan, podajże
uposażenie powody, odwołano pozwolenia.
Istnieją jednak czytelnie, że tak powiem,
„wparowna“. Codziennie, wieczorem, gromadzą
się chłopcy w domu sojai to innego gospodarza
(ze względu na światło) i czytają pryncypale
ze Janoka, czy też z ławnej księżki.
Wielu też gospodarzy pryncypale staropisano
„Narodna sprawa“. Żeśliby chodzilo o „Ridna
szkoła“, to ta zadowolona się musi składkami,
zbiorem na jej rzecz w okolicy i wstąpił do
szkoła.

3/ Krótka charakterystyka ludności pod względem przekonań politycznych
/ stosunek do Państwa Polskiego

Stosunek ludności do Państwa Polskiego jest
nawzajemnie przychylny. Cieszą się wzbudzeniem i tym,
kiedy w kraju podjęto inicjatywę, stymulującą ich zdaniem
które bardzo dobre siły w jego przekonaniach
politycznych.

W organizowaniu przez nich wszelkich
nawzajemnie bierzą czynnie udział, a między
które bardzo przykry fakt (t.j. niezaspokojenie
przez władzę tymczasową Państwa Polskiego) fakt
miał miejsce dwa i pół roku temu, wtedy
si nie powściągnął, a nawet podjął starania
w sprawie nabycia ziemi z okazji święta pań-
stwowego w cerkwi śpiewała „Bore eod
Polak”.

Isimniej jednakoż jednakoż o praco-
waniach przeciwnych wyżej wymienionym,
ale być jest stosunkowo niewiele.

4/ Nazwiska główniejszych przodowników pracy oświatowo-społeczno-
gospodarczej.

Głównym przodownikiem pracy oświatowej jest
Giełgier Dębicki. Ziemowit Kawałec, przyjeżdżając
do kraju, gdzie swoim rozumem i kulturalnymi
pragnieniami imponował swoim rodakom.

Z prawdziwym poświęceniem oddał swoje
wzrostki do nauki i nauki, przyjechał z sobą
tę książkę, czyta je, opowiada i t.d. On też po-
dejmuje wkładki do „Kultura i Kultura”. Oprócz niego
pracują w tym zakresie Kłopotliwi inni jak Walek
Lwan, Fedan, Aleksy i t.d. Wszyscy
jednak pozostają w dużej mierze niezorganizowanymi
religijnie, wobec czego nie ma się zaufaniem wśród nich.

Kulakowice dnia 28 lutego 1936.

Kulakowice Helena

12

Kierownictwo Publ. Szkoły

Powszechnej stopnia I

w Ławoskowie

Lwia 27/I 1938

L. 6/38

Inspektorat Szkoły

w Ławosce

Kierownictwo donosi, że od początku roku szkol.
zauważyło niechęć tutejszej ludności do książek
Temkowskich, a nawet prosili oni kierownictwo
o zmianę na ukraińskie, tłumacząc to tym,
że dzieciom to utrudnia naukę.

Stępa Stefan
naucz. kier.

Lh

GROMADA KULASZNE

Kulturne - športno društvo
v okolici.

